

FJÓS OG KRUBBA OG FRIDÐUR Á JØRÐ

“Kristindómurin er eitt gott virðisgrundarlag. Men fylgja vit blint tekstunum í Bíbliuni, fara vit av leið. Vit hava fingið okkara forstand til at brúka”. Ískoyti til sendingina “Gud signi Føroyar” hóskvøldið

SIÚRÐUR SKAALÉ

Fyri einum ári síðani bað Heini í Skorini meg vera við í sendirøðini um kristindómsins ymisku útgávur í Føroyum. Orsøkin var, at eg hevði skrivað stutt um hetta í bókini “Tá Jesus gjørdi nekaran hvítan” og seinni gjørt samrøður um tað við Sosialin og útvarpið.

Eg helt ikki eg kundi siga nei. Serliga tí eg í síni tíð sjálvur gjørdi eina líknandi sendirøð – “Frá deknalestri til tungutalu” – sum bara lat seg gera, tí so nógv vóru fús at vera við.

Men sjónvarpið er ein øðrvísi miðil enn bókur, bløð og útvarp. Øðrumegin er hann nógv, nógv sterkari. Tað, tú sigur, verður skotið sum við kanón inn í hvørja stovu. Hinumegin skal tað vera so stutt, at bert ein partur av tí, tú hevur at siga, kemur við...

Hendan nýggja sendirøðin er neyðug. Kringvarpið, sum uttan filter alt árið ígjøgnum setir sínar mikrofónir upp fyri kirkjur og samkomur, má eisini lýsa tær journalistiskt. Tær fylla jú nógv.

Tað, eg segði við Heina, standi eg sjálvsagt við. Men tað virkaði nóg so eintáttað, tá tað var klipt. Her kemur tí eitt meira nuanserað íkast til kjakið, sum hevur tikið seg upp. (Tað verða lutvíst endurtøkur av onkrum, eg áður havi sagt).

Ein góð kraft

Okkara land er á mangan hátt fyrimyndarligt. Tað er minni av kriminaliteti enn aðrastaðni, og fólk hava umsorgan hvør fyri øðrum. Eg rokni við, at tað hevur samband við tað sterka, kristna virðisgrundarlagið.

Men gjøgnum søguna hava fólk givið kristindóminum 1000 ymisk andlit. Tey flestu vøkur – men nøkur ljót. Tað eru jú menniskju, sum umboða læruna, og teirra andlit verður Kristindómsins andlit.

Í Føroyum er hetta andlit sum heild vakurt – men tað eru eisini minni vøkur brigdi.

Í sendingini tosaði eg um barna-legurnar Zarepta tá eg var drongur, og sum ikki øll minnast gott aftur á. Síðani er nógv broytt til tað betra, og samkomufólk hava eisini sjálv ásannað, at pedagogikkurin ikki altíð var ella er í lagi.

Henda grein er tí ikki nøkur ákæra, men eitt íkast til kjakið um, hvat fyri andlit kristindómurin skal hava.

Í bestu meining

Tey fyrstøðufólk, sum eg minnst frá Zarepta, vóru fittastu fólk, og tað, tey gjørd, var í bestu meining. Men viðhvørt bleiv ikki hugsa um, hvussu tað, sum bleiv sagt, kundi ávirka eitt viðbrekið barnasinni.

Summir leiðarar tóktust hava sum mál, at so nógv børn sum gjørligt skuldu verða “frelst”, tá vikan var av.

Mátin var einfaldur: Fyrst skuldu børnini gerast tilvitað um vandan fyri at fara til helvitis - og síðani skuldu tey fáa at vita, at trúðu tey tí, sum stendur í Bíbliuni, so sluppu tey undan hesum. Altso: Fyrst skuldi ein ótti leggjast í barnið - og síðani skuldi bjargingin undan hesum sama ótta bjóðast fram.

Og av tí, at legurnar bara vóru í eina viku, mátti alt henda skjótt – og trýstið tiskil vera stórt.

Sum sagt: Tað varð gjørt í bestu meining. Tá í tíðini trúðu nógv fólk, at helviti heilt itøkiliga var ein eldsjógvur, ið fólk máttu bjargast undan. Tí hildu tey, sum tað stundum varð sagt, at “tað er betri at forskrekkja fólk inn í himmalin, enn at rura tey í svøvn ávegis til helvitis”.

Torskild hugtøk

Nógv av børnunum vóru ikki von at hoyra um “ævinleika”, “frelsu”, “glatan” og onnur hugtøk, sum tey nú skuldu taka støðu til, tí tað, heilt bókstaviliga, galt lívið. Men hugtøkini vórðu brúkt av teimum vaksnu, sum vóru tey størsta sjálvfylgja.

Men eingin - heldur eingin vaksni - skilir hesi hugtøkini. Menniskjað livir í tíð og rúmi. Tað eru okkara treytir, og vit skilja einki av tí, sum er hinumegin tíð og rúm.

Vit kunnu gott brúka orðini. Tað er lætt at siga “ævið fortapils”. Men eingin kann gera sær eina mynd av eini pínu, sum blívur við og blívur við og aldrin, aldrin - veruliga aldrin nakrantíð - heldur uppat. Eingin fatar hetta.

Men tá eitt barn hoyrir ein vaksni tosa um “himmalin” og “helviti” og “ævinleikan” so heldur barnið, at tann vaksni skilir orðini. Barnið roynir so sjálv at skilja tey – men kann ikki. Tí verða summi børn tikin av fótum mentalt, og blíva bangin.

Og tá ein vaksni sigur við eitt barn, at tann, sum ikki trýr onkrum ávís, skal brenna í helviti, so kenst tað sum ein hóttan. Tí

børn trúgva tí, sum vaksni siga. Eg fataði ið hvussu er boðskapin heilt bókstaviliga sum “trúgv ella brenn”.

“Ævinleikin” var óskiljandi – men myndin av eldinum í helviti gjørdist verulig í huganum. Líka verulig, sum vissi tann vaksni hevði sagt: “Tað er eldur í húsinum - far út!” Men hetta var verri. Tí einum brennandi húsi kanst tú renna út úr. Fyri at sleppa undan helviti mátti tú trúgva nøkrum, sum ikki bar til. Sum tú ikki kundi trúgva uttan so, at tú setti títt egna vit og skil til viks. Tað vit og skil, sum tú hevði fingið frá Gudi...

Ógjørligt at trúgva

Eg spurdi meg sjálv, um eg trúði bíbilsøgunum. Trúði eg, at øll heimins djórasløg vóru í ørkini hjá Nóa? At Jesus gekk á vatninum? At hann reis upp frá deyðum? Trúði eg, at Jónas var inni í hvalinum í trýggjar dagar og kom livandi út-aftur? Nei. Eg kundi ikki. Tað bar jú ikki til.

Trúði eg, at Jesus var deyður fyri mínar syndir? Eg visti ikki. Eg skilti tað ikki. Men samstundis fekk eg at vita, at eg skuldi hava eina ræðuliga revsing í allar ævir, um eg ikki trúði tí.

Fyri at sleppa undan helviti royndi eg at tvinga meg at trúgva tí. Men visti tað ikki bara enn betur, at eg ikki trúði? Tá mann ROYNIR at trúgva onkrum, er orsøkin so ikki júst, at mann IKKI trýr tí?

Eg visti aldrin, um eg var á veg til himmals ella til helvitis. Men ivin um hvørt eg trúði ella ikki gjørdi, at eg óttaðist tað ringasta.

Broytt gudsmynd

Eg kundi heldur ikki bíða við hes-